

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

14.04, 2016

м. Кіровоград

№ 01-11/17-рк/к

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях товариства з обмеженою відповідальністю «Кіровоградавтотранс» (далі - ТОВ «Кіровоградавтотранс» або Товариство) (шосе Олександрійське, 1, м. Кіровоград., 25015, ідентифікаційний код 38693066)

ВСТАНОВИЛА:

До територіального відділення надійшло звернення департаменту інфраструктури та промисловості Кіровоградської обласної державної адміністрації (далі-Департамент) стосовно надходження до останньої чисельних звернень жителів області щодо відмови з боку касирів автостанцій ТОВ «Кіровоградавтотранс» у здійсненні продажу квитків пільговим категоріям пасажирів, що, у свою чергу, створило соціальну напругу серед населення області.

Оскільки пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, не скасовані, а обов'язок забезпечити ці перевезення покладається на автомобільних перевізників, Департамент вважає вищевказані дії ТОВ «Кіровоградавтотранс» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку автостанційних послуг, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

У зв'язку з цим Департамент просить вжити невідкладних заходів щодо припинення з боку ТОВ «Кіровоградавтотранс» порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

У ході розгляду звернення встановлено наступне .

Товариство з обмеженою відповідальністю «Кіровоградавтотранс» (далі - ТОВ «Кіровоградавтотранс» або Товариство) (шосе Олександрійське, 1, м. Кіровоград., 25015, ідентифікаційний код 38693066) у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Внаслідок особливостей провадження господарської діяльності ТОВ «Кіровоградавтотранс» має ознаки такого, що займає монопольне становище на ринку надання автостанційних послуг в межах територій автостанцій, що належать

Товариству, в межах населених пунктів Кіровоградської області, в яких розміщені ці автостанції.

Відповідно до статті 36 Закону України «Про автомобільний транспорт» автостанції надають пасажиром послуги, пов'язані з їх проїздом автобусними маршрутами загального користування, а автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, - послуги, пов'язані з відправленням та прибуттям автобусів згідно з розкладом руху.

Так, до обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями пасажиром, належать:

продаж квитків;

користування приміщеннями для чекання поїздки, облаштованими місцями для сидіння;

інформування щодо розкладу руху автобусів та вартості поїздки.

До обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями автомобільному перевізнику, належать:

продаж квитків;

організація прибуття та відправлення автобуса з облаштованих платформ;

інформування водія щодо умов дорожнього руху на маршруті.

За надання обов'язкових послуг автостанцій з осіб, які придбавають проїзні квитки, стягують автостанційний збір, що входить до вартості квитка.

Отже, на товарному ринку автостанційних послуг є два види послуг:

автостанційні послуги, які надаються автомобільним перевізникам, та автостанційні послуги, які надаються пасажиром.

Наказом Міністерства транспорту та зв'язку від 27.09.2010 №700 затверджено Порядок регулювання діяльності автостанцій (далі-Порядок).

Відповідно до пункту 5.1 Порядку відносини власника та перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, які проходять через автостанцію, згідно з пунктом 114 Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 №176(далі-Правила), визначаються договором про надання послуг автостанціями, примірна форма якого визначається Мінінфраструктури України.

Продаж квитків на автостанціях Товариства здійснюється на підставі договорів про надання послуг автостанціями перевізникам.

Договорами між ТОВ «Кіроворадавторанс» і автомобільними перевізниками, які укладені згідно Примірної форми договору про надання послуг автостанцією перевізникові, затвердженої наказом Міністерства транспорту та зв'язку України № 860 від 30.11.2010р., передбачено, що Власник за завданням перевізника надає йому на території своїх автостанцій (автовокзалів) комплекс обов'язкових послуг, пов'язаних з організацією і здійсненням процесу прийняття та відправлення пасажирів транспортом Перевізника, продажем проїзних квитків, диспетчерським управлінням, організацією прибуття і відправлення автобусів, інформуванням водіїв щодо умов дорожнього руху, а також інші послуги відповідно до вимог Закону України «Про автомобільний транспорт» і Правил.

Проведеним дослідженням, наведених у зверненні Департаменту обставин встановлено, що протягом січня-лютого поточного року окремі автомобільні перевізники звернулися до ТОВ «Кіровоградавторанс» з пропозиціями про внесення змін в укладені між Товариством та перевізниками договори шляхом підписання додаткових угод щодо обмеження продажу квитків пільговим

категоріям пасажирів на автостанціях Товариства у зв'язку з тим, що Законом України «Про державний бюджет України на 2016 рік» не передбачені видатки у вигляді субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для відшкодування перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів пільгових категорій, а також не укладені договори між перевізниками та головними розпорядниками коштів місцевих бюджетів.

У подальшому ТОВ «Кіровоградавтотранс» та окремими автомобільними перевізниками були укладені додаткові угоди до Договорів про надання послуг автостанцією перевізникові, якими продаж квитків на проїзд для всіх пільгових категорій пасажирів обмежено від одного до двох на кожний рейс.

Відповідно до статті 31 Закону України «Про автомобільний транспорт» відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування міських, приміських та міжміських, які не входять за межі території області (внутрішньо обласні маршрути), із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування, у якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника, зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, проїзної частини автомобільної дороги та проїзних шляхів у належному стані (тільки для міських автобусних маршрутів), розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.

Згідно з положеннями статті 37 Закону України «Про автомобільний транспорт» пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують автомобільні перевізники, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Автомобільному перевізнику, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, забороняється відмовлятися від пільгового перевезення, крім випадків передбачених законом.

Безпідставна відмова від пільгового перевезення тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Види та обсяги пільгових перевезень устанавлюються замовленням, у якому визначається порядок компенсації автомобільним перевізникам які здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах загального користування, збитків від цих перевезень.

Згідно з частиною третьою статті 36 Закону України «Про автомобільний транспорт» та пунктом 116 Правил за надання обов'язкових послуг автостанцій перелік яких наведено у частині другій зазначеної статті, з осіб, які придбають проїзні квитки стягується автостанційний збір, що входить до вартості квитка.

У підпунктах 1,5,6 пункту 2 Правил наведено визначення термінів «автостанційний збір», «вартість квитка» та «вартість проїзду».

Автостанційний збір - це плата за надання обов'язкових послуг автостанціями, що справляється з осіб, які придбавають квитки на проїзд автобусами приміських, міжміських та міжнародних маршрутів, і включається до вартості квитка.

Вартість квитка – сума, що складається з вартості проїзду автобусом, автостанційного збору, плати за послуги з попереднього продажу квитків (за наявності такої).

Вартість проїзду – сума, за якою автомобільний перевізник, автомобільний само зайнятий перевізник здійснює перевезення, що включає вартість за тарифом, страховий платіж та ПДВ.

Згідно з пунктом 130 Правил особи, що користуються пільгами з оплати проїзду автобусами міжміського та/або приміського сполучення, звертаються у квиткову касу автостанції для внесення відповідної позначки до касової відомості та отримання квитка на пільговий проїзд.

Пасажир автобуса відповідно до пункту 158 Правил зобов'язаний, крім іншого, мати при собі квиток на проїзд, квитанцію на перевезення багажу, а за наявності права пільги щодо оплати проїзду – посвідчення встановленого зразка або безоплатний квиток (для міжміських перевезень) та займати місце, яке зазначене у квитку.

Аналіз наведених норм Закону України «Про автомобільний транспорт» та Правил дає підстави вважати, що договір перевезення пасажирів, які мають право на безоплатний проїзд автобусами приміських і міжміських маршрутів і виявили бажання скористатися таким правом, може бути укладений лише усно при придбанні квитка на пільговий проїзд і вважається укладеним з цього моменту.

Саме такий квиток є документом пасажира, що користується пільгою, на підставі якого виконується перевезення цієї особи автобусом приміського чи міжміського маршруту.

При цьому вартість проїзду, тобто суму, за якою автомобільний перевізник здійснює перевезення, що включає вартість тарифу, страховий платіж та ПДВ, особи, які мають право на безоплатний проїзд автобусами приміських та міжміських маршрутів, не сплачують відповідно до законів, якими їм ці пільги встановлено.

У разі отримання у квитковій касі автостанції квитка на пільговий проїзд автобусом приміського або міжміського сполучення особа має сплатити автостанційний збір, який не входить до вартості проїзду, а є платою за надання автостанціями обов'язкових послуг, пов'язаних з проїздом пасажирів автобусними маршрутами загального користування. Пільг щодо сплати цього збору чинним законодавством не встановлено.

Порядок здійснення перевезень пасажирів та їх багажу автобусами, таксі, легковими автомобілями на замовлення, а також обслуговування пасажирів на автостанціях визначається Правилами, які затверджені Кабінетом Міністрів України на виконання вимог статті 35 Закону України «Про автомобільний транспорт», і є обов'язковими для виконання організаторами регулярних перевезень, замовниками транспортних послуг, автомобільними перевізниками, персоналом автомобільного транспорту, автостанціями та пасажирами.

Відправлення чи прибуття автобусів приміських, міжміських та міжнародних автобусних маршрутів загального користування відповідно до вимог частини четвертої статті 32 Закону України «Про автомобільний транспорт» здійснюється тільки з автостанцій, а в разі їх відсутності – із зупинок, передбачених розкладом руху.

Отже, ТОВ «Кіроворгадавтотранс» уклавши з окремими перевізниками додаткові угоди до Договорів про надання послуг автостанцією перевізникові, якими продаж квитків на проїзд у приміському та міжміському сполученні для

пільгових категорій пасажирів обмежено від одного до двох на один рейс, безпідставно та в порушення чинного законодавства відмовляє пільговим категоріям пасажирів у продажу квитків для проїзду, та як наслідок,- у отриманні послуг пільгових перевезень пасажирів.

Такі дії можуть призвести до ущемлення інтересів пільгових категорій пасажирів (споживачів), які є незахищеними за відсутності ефективно функціонуючого ринкового механізму зі значною конкуренцією між учасниками ринку автостанційних послуг, що надаються пасажирам. Така поведінка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку.

Дії ТОВ «Кіровоградавтотранс», які полягають у обмеженні продажу кількості пільгових квитків на один рейс для проїзду пільгових категорій пасажирів автомобільним транспортом загального користування у приміському та міжміському сполученні, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку надання автостанційних послуг пасажирам, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 року №32-р, та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 30.03.2001р. за №291/5482, зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає ТОВ «Кіровоградавтотранс» такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, шляхом вжиття заходів, направлених на приведення діяльності ТОВ «Кіровоградавтотранс» на ринку автостанційних послуг, що надаються пасажирам, у відповідність з положеннями чинного законодавства, якими врегульовано діяльність автостанцій.

Звертаємо Вашу увагу, що надані рекомендації підлягають обов'язковому розгляду.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Кіровоградське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у десятиденний строк з дня їх одержання.

За умови виконання положень рекомендацій, провадження у справі про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова адміністративної колегії –
в.о. голови обласного територіального
відділення

Л. Кондратенко